

IDEWE
ROESELARE
Hof ter Weze 1
8800 Roeselare

Tel. 051/272929
roeselare@idewe.be

VVM - DE LIJN
DIRECTIE WEST-VLAANDEREN
EXPLOITATIE
NIEUWPOORTSESTEENWEG 110
8400 OOSTENDE

AANSLUITINGSNUMMER
539620-5

BETREFT
Ons bezoek op 20/04/2021 op bovenvermeld adres in
toepassing van de Wet Welzijn op het Werk.

DATUM
21/04/2021

Geachte,

Wij danken u voor uw vriendelijke ontvangst tijdens het bedrijfsbezoek van IDEWE.

Risicoanalyse is een permanente opdracht voor elke werkgever teneinde de risico's binnen uw organisatie te kennen en te beheersen. Dit verslag en/of de opgestelde risicoprofielen kunnen een belangrijke bijdrage leveren bij de uitwerking van uw risicoanalyse, op basis waarvan preventiemaatregelen dienen te worden genomen of ingepland.

Dit verslag kan door de dienst belast met het toezicht op het welzijn op het werk worden opgevraagd en dient u te bewaren. Voor alle vragen betreffende veiligheid, gezondheid en hygiëne kunt u ons steeds raadplegen.

Met vriendelijke groeten,

Preventieadviseur arbeidsarts
@idewe.be

INHOUD

1. Bevindingen

1.1. Onderneming algemeen

2. Adviezen

2.1. Corona - Beperkt u door telewerk de contacten op het werk?

2.2. Corona - Meldt u een covid-positieve werknemer aan IDEWE in kader van het contactonderzoek?

2.3. Corona - Heeft u over de coronamaatregelen een opleiding aan de werknemers gegeven?

2.4. Corona - Is er een schoonmaakprogramma met prioritaire aandacht voor oppervlakken, klinken, knoppen, telefoons, printers (alles wat aangeraakt wordt)?

2.5. Corona - Wordt de werkplaats ontsmet als een werknemer de werkplek wegens ziekte verlaat?

2.6. Corona - Worden derden ingelicht van deze maatregelen?

2.7. Corona - Worden er affiches opgehangen die erop wijzen dat je best thuis blijft en de huisarts contacteert bij ziektesymptomen (hoesten, koorts, ademhalingsproblemen,...)?

2.8. Corona - Zijn er mogelijkheden om de handen te wassen?

2.9. Corona - Worden er papieren wegwerpdoekjes voorzien om de handen te drogen?

2.10. Corona - Zijn er maatregelen genomen in de refter om op afstand van elkaar te eten (1,5 à 2 m ertussen, niet bv. recht tegenover elkaar)?

2.11. Corona - Worden de lokalen voldoende verlucht of geventileerd?

2.12. Corona - Worden niet-essentiële vergaderingen geannuleerd of uitgevoerd online?

2.13. Corona - Worden voertuigen bij wissel van chauffeur gereinigd en ontsmet?

1. Bevindingen

Tijdens het bezoek aan uw onderneming werden de volgende aandachtspunten geëvalueerd:

Legende

++	Voldoende, normaal geregeld.	Gewone aandacht
+	Voldoende, maar minimaal geregeld. Stelselmatig verbeteringen aan te brengen.	Stelselmatig opvolgen
-	Onvoldoende, verbeteringen te voorzien binnen het jaar.	Stelselmatig verbeteren
--	Onvoldoende, verbeteringen zo snel mogelijk voorzien.	Snel te verbeteren
JAP	Advies om welzijnsaspecten in het JaarActiePlan (JAP) op te nemen	
GPP	Advies om welzijnsaspecten in het Globaal Preventie Plan (GPP) op te nemen	

1.1. Onderneming algemeen

Aandachtspunt	Score	JAP	GPP
PRODUCTEN EN MATERIALEN			
Corona - Beperkt u door telewerk de contacten op het werk? (zie advies 2.1)	+		☒
Corona - Meldt u een covid-positieve werknemer aan IDEWE in kader van het contactonderzoek? (zie advies 2.2)	++		☒
Corona - Heeft u over de coronamaatregelen een opleiding aan de werknemers gegeven? (zie advies 2.3)	-	☒	
Corona - Is er een schoonmaakprogramma met prioritaire aandacht voor oppervlakken, klinken, knoppen, telefoons, printers (alles wat aangeraakt wordt)? (zie advies 2.4)	-	☒	
Corona - Wordt de werkplaats ontsmet als een werknemer de werkplek wegens ziekte verlaat? (zie advies 2.5)	-	☒	
Corona - Worden derden ingelicht van deze maatregelen? (zie advies 2.6)	-	☒	
Corona - Worden er affiches opgehangen die erop wijzen dat je best thuis blijft en de huisarts contacteert bij ziektesymptomen (hoesten, koorts, ademhalingsproblemen,...)? (zie advies 2.7)	++		☒
Corona - Zijn er mogelijkheden om de handen te wassen? (zie advies 2.8)	+		☒
Corona - Worden er papieren wegwerpdoekjes voorzien om de handen te drogen? (zie advies 2.9)	+		☒
Corona - Zijn er maatregelen genomen in de refter om op afstand van elkaar te eten (1,5 à 2 m ertussen, niet bv. recht tegenover elkaar)? (zie advies 2.10)	++		☒
Corona - Worden de lokalen voldoende verlucht of geventileerd? (zie advies 2.11)	-	☒	
Corona - Worden niet-essentiële vergaderingen geannuleerd of uitgevoerd online? (zie advies 2.12)	++		☒
Corona - Worden voertuigen bij wissel van chauffeur gereinigd en ontsmet? (zie advies 2.13)	+		☒

Voor de punten waar u aandacht dient aan te schenken vindt u adviezen in de volgende rubriek.

2. Adviezen

Wij vestigen uw aandacht op de volgende punten:

2.1. Corona - Beperkt u door telewerk de contacten op het werk?

De federale regering bevestigde einde maart 2021 dat telewerk ook in de volgende weken verplicht blijft bij alle ondernemingen, verenigingen en diensten voor alle personeelsleden, tenzij dat onmogelijk is door de aard van de functie of de continuïteit van de bedrijfsvoering, de activiteiten of de dienstverlening.

Om het toezicht op de naleving van die maatregel te versterken, moeten alle werkgevers **vanaf de maand april** voor elke maand een beperkt aantal gegevens aan de RSZ mededelen:

- het aantal werknemers dat op de eerste werkdag van de maand in dienst is
- het aantal werknemers dat op de eerste werkdag van de maand in dienst is én dat een functie uitoefent die niet telewerkbaar is

Wat is de wettelijke basis van telewerk?

Er bestaan twee vormen van telewerk: structureel en occasioneel. Het grote verschil tussen beide ligt in de regelmaat waarin van thuis uit gewerkt kan worden, niet enkel ten tijde van corona. Bedrijven zullen nu vooral gebruikmaken van occasioneel telewerk. Het structurele telewerk in de privésector, wordt geregeld in CAO 85, occasioneel telewerk in de wet van 5 maart 2017 (werkbaar en wendbaar werk).

Verplicht van thuis uit werken?

In principe kan een werkgever zijn werknemers niet verplichten om thuis te werken, maar in uitzonderlijke tijden is het juridisch wel verdedigbaar. Een werkgever is wettelijk namelijk ook verplicht in te staan voor de veiligheid en de gezondheid van zijn werknemers op de werkvloer en kan vanuit die taak telewerk als veiligheidsmaatregel invoeren. Bovendien verplicht de overheid telewerk voor alle ondernemingen, ongeacht hun grootte en dit voor alle werknemers van wie de functie zich daartoe leent. Volg steeds de laatste richtlijnen via **www.info-corona.be** hierover.

We zien weinig mensen in het gebouw. Verschillende medewerkers werken thuis. Ook bij de belbuscentrale zijn er maar drie personen aanwezig. Ze zitten goed uit elkaar. Soms zijn er vier mensen aan het werk. Als er voldoende wordt verlucht kan dit geen probleem zijn. Enkele vensters staan open en alle benodigdheden zijn aanwezig om de werkplek proper te maken of met een bacteric product te behandelen.

Op de flexplekken is er niemand aanwezig. Op sommige flexplekken zijn onvoldoende reinigende of bactericide doekjes aanwezig.

2.2. Corona - Meldt u een covid-positieve werknemer aan IDEWE in kader van het contactonderzoek?

IDewe vervult een belangrijke taak bij de opsporing van collega's van een covid-positieve werknemer op de werkvloer en dient een eigen contactonderzoek in te stellen binnen de ondernemingen.

Dit **contactonderzoek** is essentieel om de verspreiding van SARS-CoV-2 verder te vertragen en een heropflakking van het virus zo veel mogelijk tegen te houden. Als collega's van een covid-positieve werknemer snel opgespoord worden, kunnen ze geïnformeerd worden over het feit dat ze in contact zijn geweest met een drager van het virus en kunnen zo de nodige maatregelen worden geadviseerd (vb. quarantaine bij nauwe contacten). Deze collega's die met de besmette persoon in contact zijn geweest, zullen ook door de arbeidsarts gecontacteerd worden.

Indien u als werkgever wordt verwittigd van een besmetting bij één van uw personeelsleden, dan geeft u dit zo snel mogelijk door aan onze dienst.

Hoe?

Via www.idewe.be kan u eenvoudig een melding doorgeven.

Je kan via **het meldingsformulier** heel eenvoudig een werknemer aanmelden met COVID-19 in uw organisatie.

Op het moment van het bedrijfsbezoek wordt er een melding gedaan van een medewerker die een positieve PCR-test heeft. Dit werd reeds doorgegeven aan IDEWE. IDEWE contacttracing had tegen het eind van de dag een antwoord aan De Lijn verstuurd.

2.3. Corona - Heeft u over de coronamaatregelen een opleiding aan de werknemers gegeven?

Uw werknemers dienen goed geïnformeerd te zijn en op de hoogte te zijn van de maatregelen die gelden in het bedrijf in het kader van Covid-19. Ook de afspraken over het ontvangst van derden (klanten, vertegenwoordiger, ...) hoort daar bij!

Ze dienen hiervoor een opleiding en de nodige instructies te krijgen. De Gids Veilig en gezond werken in een KMO kan u hierbij gebruiken. Je kan deze handleiding terugvinden op uw klantzone [myidewe/mijnpreventie/DRBS/organisatie/externe dienst/bedrijfsbezoeken](#), en daar bij *informatie*.

2.4. Corona - Is er een schoonmaakprogramma met prioritaire aandacht voor oppervlakken, klinken, knoppen, telefoons, printers (alles wat aangeraakt wordt)?

REINIGEN VAN DE WERKOMGEVING

Tijdens een crisis (zoals deze veroorzaakt door het coronavirus) behoren de werknemers die schoonmaakactiviteiten uitvoeren tot de groep cruciale werknemers die aan de slag moeten blijven.

Mede door kantoren, kamers, lokalen ... en werkplaatsen regelmatig te reinigen en high-touch oppervlakken te desinfecteren, wordt de verspreiding van het coronavirus een halt toegeroepen. Werknemers die schoonmaak uitvoeren hebben een belangrijke taak in deze gezondheidscrisis, en moeten de voorgeschreven instructies strikt naleven en rekening houden met extra preventiemaatregelen. (zie hiervoor de gids **Veilig en gezond werken in een KMO tijdens en na de coronacrisis**).

Advies reinigen

- Reinigen met water en een klassiek schoonmaakmiddel volstaat vaak. Een microvezeldoek heeft de eigenschap om veel beter micro-organismen op te nemen dan een katoenen schoonmaakdoek. Vervang doeken en water minstens na elk lokaal. Was de doeken op een wasprogramma van minimum 60°C.
- Oppervlakken die vaak worden aangeraakt kunnen bijkomend gedesinfecteerd worden.
- U moet kiezen voor een product met het juiste werkingsspectrum en het moet in de juiste concentratie en dosering gebruikt worden. Voor het coronavirus zijn 4 % verdund bleekwater (40 ml of 4 soeplepels op 1 l water) of 70% alcoholgeschikte oplossingen.
- Daarnaast zijn er ook desinfectiemiddelen verkrijgbaar in de farmaceutische handel. Wipes of sprays lijken ons dan het meest aangewezen. Deze bevatten reeds de juiste concentratie.
- De contacttijd moet gerespecteerd worden. Hoe korter de inwerkingstijd, hoe praktischer het product in gebruik.
- Het product moet materiaalvriendelijk zijn en niet schadelijk voor de omgeving.
- Niet alle materialen zijn bestand tegen desinfectie, bijv. toetsenborden, schermen

- Chemische desinfectiemiddelen moet je steeds met de correcte persoonlijke beschermingsmiddelen hanteren volgens de veiligheidsvoorschriften van de fabrikant.
- Meng nooit bleekmiddel met ammoniak of een ander reinigingsproduct

De poetsdames hebben een belangrijke taak in Coronatijden. Hun takenpakket is flink toegenomen. We maken ons volgende bedenkingen tijdens de rondgang:

- *is er een vast schema van taken voor de poetsdames;*
- *hebben ze aandacht voor de high touchzones,*
- *dragen ze handschoenen vb om toiletten te poetsen;*
- *zijn ze voorzichtig bij het verwijderen van plastic zakjes uit de vuilbakken: rustig de zak sluiten met knoop vb vooraleer weg te gooien;*
- *hoe frequent worden plastic zakken verwijderd: vele vuilbakken hebben geen deksel: bacillen kunnen gemakkelijk in de lucht verspreid worden. de plastic zakken in de toiletten kunnen best dagelijks worden verwijderd;*
- *wassen de poetsdames zelf heel regelmatig de handen;*
- *ze beschikken best over alcoholgel;*
- *krijgen ze opleiding rond poetsen in Coronatijd + eigen preventiemaatregelen.*

2.5. Corona - Wordt de werkplaats ontsmet als een werknemer de werkplek wegens ziekte verlaat?

Indien er een vermoeden van besmetting is, moeten er bij het reinigen van de geïmpacteerde lokalen wegwerphandschoenen en een overschort gedragen worden voor alle taken in het reinigingsproces, inclusief het hanteren van afval.

- De wegwerphandschoenen worden na het reinigen van het lokaal weggegooid. Ga nooit met vuile handschoenen naar een ander lokaal. Pas daarna altijd de gepaste handhygiëne toe.
- De handschoenen moeten compatibel zijn met de gebruikte desinfecterende producten. Ze mogen niet door de producten aangetast worden.
- Mogelijk zijn aanvullende persoonlijke beschermingsmiddelen vereist, naargelang de gebruikte reinigings- of desinfectiemiddelen. Bijvoorbeeld bij kans op spatten, is een veiligheidsbril verplicht.
- Handschoenen en schorten moeten voorzichtig worden uitgedaan om besmetting van de drager en de omgeving te voorkomen. Trek je handschoenen als laatste uit (zie figuur in de gids Veilig en gezond werken/ eerste hulp) en zorg ervoor dat u daarna onmiddellijk uw handen grondig wast.
- Als er, na het verwijderen van handschoenen, mogelijk contact is geweest met een besmet persoon (of iemand waarvan het vermoeden bestaat dat hij besmet is) of met materialen of voorwerpen, die door hem werden aangeraakt, moeten de handen grondig gewassen worden.
- Was de handen gedurende 40 à 60 seconden met water en zeep. Als zeep en water niet beschikbaar zijn en de handen niet zichtbaar vuil zijn, kan een handdesinfecterend middel op alcoholbasis worden gebruikt dat 60-95% alcohol bevat.

Poetsdames bij De Lijn kunnen niet weten of er iemand van het personeel positief is. Daarom dienen ze uiterst voorzichtig te werken.

2.6. Corona - Worden derden ingelicht van deze maatregelen?

Om derden (bezoekers, klanten ...) de richtlijnen te laten volgen die bepaald zijn in de onderneming, moeten er ook aan derden deze instructies doorgegeven worden.

Dit kan je bijvoorbeeld doen door **informatie op voorhand uit te hangen of door te geven.**

Deze informatie kan gaan over:

- a. maximum aantal bezoekers. Afficheer het maximum aantal bezoekers aan de ingang.
- b. Verboden toegang bij koorts, hoesten of ademhalingsproblemen
- c. Hang affiches uit rond handhygiëne en 'social distancing'.
- d. Bepaal op voorhand een te volgen route.

We zien mensen die niet voor De Lijn werken binnen gaan. Men gaat binnen via de technische ruimtes. Er is geen plaats waar men zich moet aanmelden. Ze dragen geen masker.

2.7. Corona - Worden er affiches opgehangen die erop wijzen dat je best thuis blijft en de huisarts contacteert bij ziektesymptomen (hoesten, koorts, ademhalingsproblemen,...)?

Afficheer op verschillende en zichtbare plaatsen de boodschap dat je met ziektesymptomen (zoals koorts of hoesten) thuis blijft en de huisarts contacteert. Je kan hiervoor een affiche vinden in de gids 'Veilig en gezond werken in een KMO tijdens en na de coronacrisis'. Er zijn overal voldoende affiches aanwezig om de personeelsleden te informeren. Bij het betreden van het gebouw wordt alle nodige info doorgegeven ook voor externen.

2.8. Corona - Zijn er mogelijkheden om de handen te wassen?

Pas de hygiënemaatregelen rigoureus toe. Regelmatig de handen wassen, ook na contact met voorwerpen of oppervlakken die door anderen aangeraakt zijn.

Wegwerphandschoenen gebruiken om infectieoverdracht te vermijden is een slecht idee. U kunt uw handen regelmatig wassen. Handschoenen niet. Handschoenen worden alleen gedragen als preventiemaatregel die voortvloeit uit de risicoanalyse bijv. bij mogelijke blootstelling aan bepaalde chemische agentia.

Was de handen gedurende 40 à 60 seconden met water en zeep. Als zeep en water niet beschikbaar zijn en de handen niet zichtbaar vuil zijn, kan een handdesinfecterend middel op alcoholbasis worden gebruikt dat 60-95% alcohol bevat. Als de handen echter zichtbaar vuil zijn, was dan altijd uw handen met water en zeep.

Voor de juiste techniek om de handen te wassen kan je de gids 'Veilig en gezond werken in een KMO tijdens en na de coronacrisis' raadplegen.

- kleedkamers dames 1e verdieping: men kan lavabo's naast elkaar gebruiken. Elders bij De Lijn zijn er lavabo's afgekleefd om aan te duiden dat men niet te dicht bij elkaar moet staan. Hier zijn deze strips waarschijnlijk verdwenen. De ruimte is klein. Er kunnen hier best geen twee personen tegelijk zich omkleden. We ervaren als arbeidsarts dat nogal wat besmettingen gebeuren tijdens het omkleden. Men blijft in de ruimte praten en heeft dan meestal geen masker op.
- kleedkamer heren 1e verdieping: ook hier kan men lavabo's naast elkaar gebruiken. Er werden geen lavabo's afgekleefd;
- aan iedere lavabo is zeep aanwezig;
- aan iedere lavabo zijn papieren doekjes voorhanden: wordt overal goed aangevuld;
- Vuilbakken hebben geen deksel: we vinden dit op zich niet problematisch. De doekjes belanden we degelijk in de vuilbakken. De vuilbakken worden dan best dagelijks geleegd.

2.9. Corona - Worden er papieren wegwerpdoekjes voorzien om de handen te drogen?

In het kader van goede hygiëne worden er papieren wegwerpdoekjes voorzien om de handen te drogen na het wassen. Papieren zakdoeken moeten weggegooid worden in een afsluitbare vuilbak. Indien je beschikt over een open vuilbak, voorziet deze van een plastic zak die u na een verzorging dichtknoopt en definitief verwijderd.

Het gebruik van een linnen handdoek en elektrische drogers wordt afgeraden.

- Er zijn overal voldoende papieren doekjes voorhanden ofwel in een reservoir ofwel op rol.
- De strips die over de elektrische handdrogers werden gekleefd zijn op bepaalde plaatsen verwijderd. Dit is het geval in de afdeling marketing.

2.10. Corona - Zijn er maatregelen genomen in de refter om op afstand van elkaar te eten (1,5 à 2 m ertussen, niet bv. recht tegenover elkaar)?

Afstand houden betekent blootstelling vermijden aan andere personen binnen 1,5 meter.

Dat is de afstand die momenteel vermeld wordt in het ministerieel besluit. Hou dus minstens 1,5 meter afstand.

Leg het maximum aantal aanwezigen in de refter vast. Zet de tafels uit elkaar en verwijder overbodige stoelen.

Gebruik eventueel markeringen, linten of fysieke barrières om zones of plaatsen af te bakenen.

Bekijk de mogelijkheden van spreiding van het werk in de tijd tijdens een werkdag.

Dit heeft automatisch een impact op het aantal aanwezige personen.

Spreid ook zoveel mogelijk de pauzes: intermitterend in plaats van samenvallend.

Alle voorwaarden zijn hier goed vervuld.

2.11. Corona - Worden de lokalen voldoende verlucht of geventileerd?

Verlucht minstens enkele keren per dag de ruimtes. Dit kan door de vensters te openen. Doe dit zeker op plaatsen waar meerdere personen aanwezig zijn of tewerkgesteld zijn.

- *belbuscentrale: Er zijn kleine vensters die kunnen open gezet worden. De ramen staan gans de dag open.*
- *bureau Jonas Balcaen: er staat een scherm tussen Jonas en de persoon waarmee een gesprek wordt gevoerd. Het raam kan best ook open gezet worden tijdens de gesprekken.*
- *personen die alleen in een bureau zitten kunnen best ook deur open zetten of regelmatig venster open zetten. Gebeurt dit niet dan kan er een accumulatie van viruspartikels ontstaan in de ruimte. Tijdens gesprekken kan er zo een overdracht van virussen gebeuren.*
- *De ruimte op de tweede verdieping waar het administratief personeel werkt voor het onderhoud van de nieuwe CAF-tram is onvoldoende verlucht.*
- *er dient algemeen extra aandacht te zijn voor verluchting via openen van ramen.*

2.12. Corona - Worden niet-essentiële vergaderingen geannuleerd of uitgevoerd online?

Vergaderingen waar personen fysiek aanwezig zijn kunnen worden geannuleerd. Gebruik alternatieven (vb online) om vergaderingen door te voeren indien mogelijk. Hou geen vergaderingen, taakverdelingen of besprekingen in kleine ruimtes.

- *vele vergaderingen gaan nu reeds online door;*

- de medewerkers zitten goed uit elkaar tijdens vergaderingen;
- er zijn doekjes en reinigend product aanwezig om de tafels te reinigen;
- er is een beperking van het aantal stoelen;
- er kan met een bordje worden aangeduid als de tafel of het bureau werd gebruikt. Dit is prima in orde in gans het gebouw.

2.13. Corona - Worden voertuigen bij wissel van chauffeur gereinigd en ontsmet?

- Garandeer een tussenafstand van minstens 1.5m bij het transport (in/uitstappen, zitafstand).
- Moedig waar mogelijk individuele verplaatsingen aan.
- Verlucht het voertuig tijdens het gebruik door openstaande ramen (indien mogelijk omwille van weersomstandigheden) of door het ventilatiesysteem (geen recirculatie van lucht).
- Reinig dagelijks of bij wisseling van de bestuurder en de inzittenden het volgende met water en detergent: het stuur, de versnellingspook, de deurgrepen, de bedieningsinstrumenten en de veiligheidsgordels.
- Bepaal op voorhand de maximale bezetting en de zitlocaties van het voertuig. Hou dezelfde zitplaatsen aan.
- Leg geen persoonlijke beschermingsmiddelen of ander materiaal (koelbox, eten, ...) in de zitcabine van het voertuig.
- Voorzie alcoholgel en reinigingsdoekjes in de zitcabine van het voertuig.

We horen dat de bussen en tram bij iedere wissel van personeel wordt gereinigd. Er is vooral aandacht voor de cabine van de chauffeur. We horen tijdens de medische onderzoeken dat de chauffeurs daar heel tevreden over zijn.

Het principe van het uitvoeren van een dieptereiniging van bus of tram na de melding van een positieve PCR-test bij een chauffeur is niet genoeg gekend bij de teamcoaches. Er was vandaag een melding van een positieve chauffeur in Adinkerke. Er werd geen dieptereiniging aangevraagd.

IDEWE zal u graag verder adviseren bij het zoeken naar werkbare en aanvaardbare oplossingen.